

Mikroliikkumislaki, toimivallan siirtäminen yhdyskuntajohtajalle

Yhdyskuntalautakunta 18.06.2025
592/08.00.00/2025

Valmistelija liikennesuunnittelija Valtteri Partanen

Eduskunnassa on käsittelyssä hallituksen esitys mikroliikkumista koskeväksi lainsäädännöksi (Valiokunnan mietintö LiVM 6/2025 vp – HE 12/2025 vp). Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) arvioi, että lakipaketti, ml. kunnan mikroliikenneluvasta säättävä liikennepalvelulaki, saadaan presidentin vahvistettavaksi 13.6.2025.

Liikenne- ja viestintävaliokunta (LiV) esityksessään linjannut, että mikroliikennelupa vaaditaan kunnissa 1 kk kuluttua lain voimaantulosta. Kunnan päätöksellä mikroliikenneluvan käyttöönottoa voidaan lykätä, kuitenkin enintään 1.1.2026 asti.

Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan kunta voi hallintosäännöllä siirtää siirtymäajan käyttöä koskevaa päätösvaltaa edelleen viranhaltijalle

Valiokunnan esityksen mukaan:

- Mikroliikenneluvan myöntää hakemuksesta se kunta, jonka alueella ajoneuvoja tarjotaan vuokralle. Lupa on voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan sen myöntämisestä. Kunta määrittelee luvan voimassaolon pituuden ottaen huomioon kunnan liikenteelliset olosuhteet, liikennetiheys, liikenteen sujuvuus, sekä mikroliikenneluvan haltijoiden lukumäärä kunnassa.
- Kunnan on myönnettävä hakemuksesta mikroliikennelupa palveluntarjoajalle, jonka mikroliikennelupaa ei ole peruutettu 18 f §:n nojalla viimeksi kuluneen vuoden aikana ja jonka toimitusjohtajaa tai vastuunalaista yhtiömiestä ei ole määrätty liiketoimintakieltoon eikä väliaikaiseen liiketoimintakieltoon.
- Kunta saa periä maksun hakemuksen käsittelystä. Kunnan perimä maksu voi vastata enintään lupahakemuksen käsittelystä kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Ehdotettavan mikroliikennelupaa koskevan sääntelyn tavoitteena on antaa kaupungeille ja kunnille kustannustehokkaat ja paikalliset tarpeet huomioivat työkalut mikroliikkumisen hallintaan. Tavoitteena on helpottaa yhteiskäyttöisten, liikenteen palveluna vuokralle tarjottavien ajoneuvojen hallintaa kaupunkien ja kuntien katutilassa erityisesti liikenneturvallisuuden ja katutilan esteettömyyden näkökulmasta. Tavoitteena on selkeyttää liikkumista ja liikennesääntöjen noudattamista myös tienkäyttäjien näkökulmasta. Tavoitteena on vähentää liikenneonnettomuuksia, pysäköintivirheitä, vaikuttaa katutilan esteettömyyteen ja erityisryhmien turvallisuuteen. Ehdotusten tavoitteena on myös vähentää viranomaisten valvonnan tarvetta alueilla, joilla mikroliikennettä ohjataan mikroliikenneluvan lupaehdoin.

Uusia liikenteenohjauslaitteita koskevien ehdotusten tavoitteena on parantaa kaupunkien ja kuntien jo olemassa olevia keinoja mikroliikkumisen liikenteenohjauksessa kevyiden sähköajoneuvojen ohjaamiseen paremmin soveltuvilla liikenteenohjauslaitteilla. Muutosten

myötä kunnat voisivat ohjata kevyiden sähköajoneuvojen liikennettä erillään polkupyöräliikenteestä. Liikenteenohjauslaitteilla kunnat voisivat ohjata myös muita kuin yhteiskäyttöisiä, liikenteen palveluna vuokralle tarjottavia kevyitä sähköajoneuvoja. Tavoitteena on selkeyttää liikkumista ja vähentää siten pysäköintivirheitä, vaikuttaa katutilan esteettömyyteen ja erityisryhmien turvallisuuteen.

Mikroliikenneluvan myötä kunnalle tulee sekä päätösvaltaa että vastuuta lupaehtojen oikeasuhtaisen asettamisen ja myös ehtojen valvonnassa. Lupaehdot kohdistuvat palveluntarjoajaan. Kunnalla on harkintavaltaa ehtojen asettamisessa lainsäädännön reunaehtojen puitteissa.

Mikroliikkumisen käsitettä ei ole määritelty Suomen lainsäädännössä. Kansainvälisestikään määritelmä ei ole vakiintunut. Usein käytetyn ITF:n (International Transport Forum) määritelmän mukaan mikroliikkumista on liikkuminen enintään 350 kilogrammaa painavilla ajoneuvoilla, joiden suurin rakenteellinen nopeus on enintään 45 kilometriä tunnissa.

Mikroliikennepalvelun käyttäjäksi rekisteröidytään tavallisesti mobiilisovelluksella. Sähköpotkulautojen käytöstä maksetaan palveluntarjoajasta ja tuotteesta riippuen joko minuuttimaksuja tai enimmäisminuuttimääriin sidottuja pakettimaksuja.

Mikroliikennepalveluna tarjottavat ajoneuvot ovat kuluttajien saatavilla katutilassa joko sidoksissa kiinteisiin pysäköintiasemiin tai ajoneuvot ovat vapaasti saatavilla asemattomasti. Palveluntarjoaja tuo asemattomat ajoneuvot katutilaan, mistä kuluttajat ottavat niitä käyttöönsä ja pysäköivät ne useimmiten sinne, missä palvelun käyttö päättyy. Tämän jälkeen ajoneuvon ottaa käyttöön seuraava kuluttaja, ellei palveluntarjoaja siirrä ajoneuvoa kokoavalle pysäköintipaikalle tai palveluntarjoajan tilaan lataukseen.

Palveluiden tarjonta on laajentunut lyhyessä ajassa eri kaupunkeihin ympäri Suomen, ja palvelujen käyttö on lisääntynyt merkittävästi. Palveluita on tarjolla 40–50 kunnassa. Suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla palveluntarjoajia on yleensä useampi kuin yksi. Vuonna 2023 sähköpotkulautoja vuokrasi vajaa kymmenkunta palveluntarjoajaa yhteensä 56 400 sähköpotkulaudan kalustolla.

Lempäälään mikroliikkumisen palvelut ovat saapuneet ensimmäisen kerran vuonna 2024. Kevyiden sähköajoneuvojen (mm. sähköpotkulaudat) sekä kevyiden automaattisten tavarankuljettimien (päivittäistavaroita kuljettavat kuljetusrobotit) määrä on kunnan katuverkolla lisääntynyt viime vuosien aikana. Yhdyskunnan palvelualue on seurannut lakiprosessin etenemistä ja ryhtynyt tarvittaviin valmisteluihin mikroliikenneluvan käyttöönottoa varten. Mikroliikennelupa vaaditaan kunnissa yhden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta. Kunnan on otettava mikroliikennelupa käyttöön siirtymäajan huomioiden viimeistään 1.1.2026. Kunta voi tehdä päätöksen siirtymäajan käytöstä vasta lain voimaan tultua. Tällöin tulee muistaa tiedottaa asiasta palveluntarjoajia. Jos kunta haluaa käyttää siirtymäajan hyödyntämismahdollisuuden, kunnan kannattaa siirtää päätösvalta tästä ennakolta päätösvaltaiselle viranhaltijalle. Koska mikroliikkumista koskevat lait tulevat voimaan todennäköisesti kesälomakaudella, on syytä näin varmistaa, että päätös siirtymäajan käytöstä on mahdollista tehdä myös kesällä, kun toimitelut eivät kokoonnu.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 8 §:n mukaan toimitelien tai viranhaltija voi siirtää sille tässä hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle.

Lisätietoja: liikenneinsinööri, p. 044 481 1804

Esittelijä	Yhdyskuntajohtaja
Päätösehdotus	Yhdyskuntalautakunta päättää siirtää sille kuuluvaa toimivaltaansa yhdyskuntajohtajalle mikroliikenneluvan käyttöönoton lykkäämisestä enintään 1.1.2026 asti. Päätös siirtymäajan käytöstä tulee voimaan vasta mikroliikkumista koskevan lainsäädännön voimaan tultua.
Päätös	
Tiedoksi	Lempäälän kunnan kirjaamo, infrapäällikkö, kaavoituspäällikkö